

УДК 352.0752.31

Юрченко В.І.

канд. наук з держ. упр., доц. НУ«Запорізька політехніка»

**ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СИСТЕМИ
АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ НА
РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ**

Економічне зростання в Україні ще є нестійким. Протягом років незалежності не були побудовані інститути сучасної ринкової економіки, здатні забезпечити стале та інклюзивне економічне зростання. Наявність таких вад економічних відносин, як неналежний рівень захисту прав власності, монополізація ринків, нерівні «правила гри» в економіці, її сировинний характер та низький рівень інвестицій у створення нових виробничих потужностей дає змогу констатувати системну кризу існуючої економічної моделі розвитку країни. Світова фінансово-економічна криза 2007-2009 рр. поставила під загрозу процес реалізації і без того непростих інституційних перетворень в Україні. Криза наочно продемонструвала всі слабкі сторони в економіці, фінансовій системі, бюджетному устрої. Ситуація в економіці і в бюджеті в даний час настільки критична, що без кардинальних змін як у самій економіці, так і в організації бюджетного процесу ніяк не обійтись. Тим часом здійснення бюджетного процесу, що включає і бюджетне планування, в умовах кризи дуже складна робота в силу об'єктивних причин. Необхідно, з одного боку, безумовне виконання потенційних зобов'язань перед населенням, з іншого - суттєва економія бюджетних коштів.

Динамічне, стале та інклюзивне зростання на базі структурної модернізації економіки, покращення умов ведення бізнесу та ефективності публічного сектору має важливе значення для майбутнього України. Формування сильної та сучасної економіки є базовою передумовою для створення нових робочих місць та підвищення доходів громадян і відповідно для підвищення якості життя кожного українця.

Запорукою економічного зростання є створення рівних, прозорих та передбачуваних правил ведення бізнесу, включення України до регіональних та глобальних ланцюгів створення доданої вартості, створення умов для розвитку високотехнологічних виробництв, прискорення залучення інвестицій в економіку України та розвиток експортного потенціалу українських виробників.

У контексті антикризового управління розвитком регіонів найбільший інтерес представляють відносини власників і менеджерів з державою, що охоплюють три основних сфери, що відображають роль держави, як суб'єкта, що реалізує фінансову, регулюючу, та соціальну функції. У першому випадку відносини складаються з приводу задоволення вимог фінансових органів. У другому - з приводу реалізації заходів, превентивного характеру, що перешкоджають настанню кризи, і селективної підтримки підприємств, що опинилися в кризі. У третьому - з приводу захисту економічних інтересів працівників кризових підприємств.

У той же час необхідно відзначити, що принципово можливі три моделі поведінки держави відносно кризи:

- орієнтація на регулюючу роль ринку і прийняття у зв'язку з цим обмежених заходів державного регулювання як в період сприятливої економічної кон'юнктури, так і під час кризи;

- орієнтація на ринкові сили в фазі підйому і швидка жорстка реакція в період кризи, спрямована на виведення економіки з кризи із застосуванням заходів оперативного і тактичного порядку;

- прогнозування кризових ситуацій шляхом проведення стратегічного управління економікою з боку держави. Кожна держава застосовує ту модель державного регулювання, яка найбільш адекватна її соціально-економічним та інституційним умовам. Її вибір представляє окрему проблему дослідження. В рамках нашої роботи ми хочемо відзначити, що криза має прогнозуватися органами державної влади та управління не просто на рівні визнання її об'єктивного характеру і передбачення того, що фаза підйому в черговий раз зміниться падінням виробництва та іншими кризовими проявами.

Наявність в регіонах підприємств, які відносяться до державного сектора економіки і необхідність його розширення в якості інноваційної та стабілізуючої підсистеми, робить доцільним обґрунтування необхідного і достатнього складу принципів управління на мікрорівні.

Сьогодні, необхідним є впровадження системи стратегічного планування регіонального розвитку на засадах смарт-спеціалізацій з урахуванням світових ринкових та технологічних тенденцій

інноваційного розвитку, конкурентоспроможних напрямів економічної діяльності, а також врегулювання на законодавчому рівні питання концесійної діяльності, зокрема щодо механізму вибору концесіонера та підготовки до реалізації якісних проектів на умовах концесії, що відповідатимуть міжнародній практиці. Актуальним є подальше запровадження механізмів державної допомоги суб'єктам господарювання для забезпечення розвитку регіонів, спрямованих на відшкодування суб'єктам господарювання витрат, зокрема на реалізацію інвестиційних проектів, що передбачають створення нових робочих місць, на підтримку новостворених суб'єктів малого підприємництва.